

Analiza troškova

Pravni fakultet Osijek
Akademska 2017./2018. godina

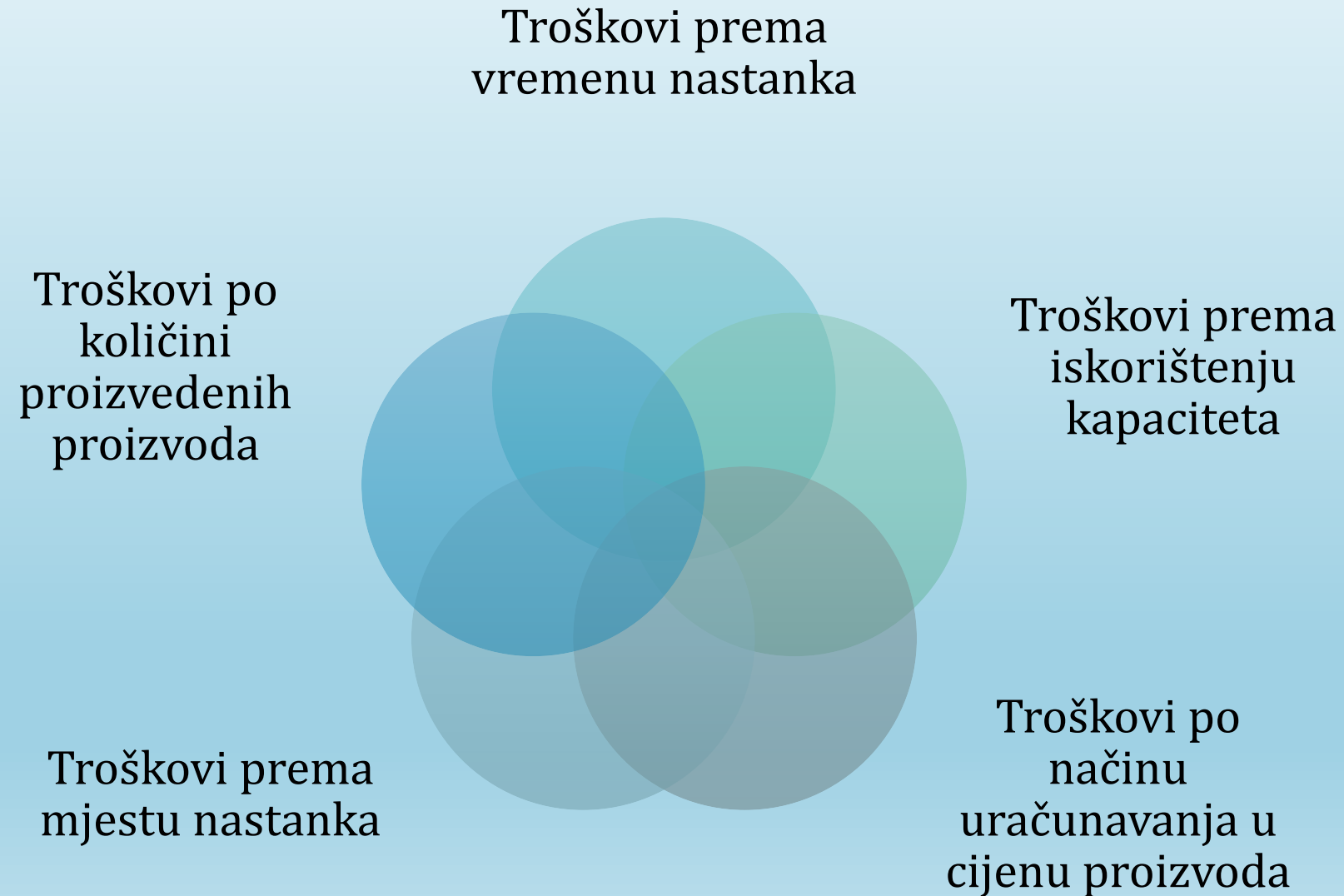
Uvodne napomene

- Temeljni je zadatak poduzeća proizvesti proizvode ili obaviti određene usluge radi zadovoljenja općih i pojedinačnih potreba.
 - Međutim, stupanj zadovoljenja općih i pojedinačnih potreba ne ovisi samo o količini proizvoda ili usluga, već i o troškovima.
 - Ako su robe ili usluge **skupe**, onda su one **nepristupačne potrošaču**, dok će jeftinija roba i usluge omogućiti potpunije zadovoljenje općih i pojedinačnih potreba, a to će omogućiti poduzeću da ostvari zadovoljavajući dohodak.
 - Zbog toga **troškovi predstavljaju ključno pitanje u poslovanju ukupnoga gospodarstva i svakog poduzeća pojedinačno.**
- Zato je interes svakog poduzeća da svoje zadatke, bilo u proizvodnji proizvoda ili obavljanju usluga, obavi sa **što manje troškova**, što predstavlja zajednički interes i potrošača i društva u cjelini.

POJAM TROŠKOVA

- **Troškovi** su definirani poslovni rashodi tj. onaj dio utroška materijalnih dobara, vremena i novca koji se može ukalkulirati u cijenu nastalog učinka (proizvoda ili usluge) - *ukalkulirani poslovni rashodi*
- *Utrošak* – predstavljaju **fizički izraz trošenja** pojedinih elemenata, a mogu se iskazati kao **sati rada strojeva, kao količina utrošenih materijala i slično.**
- *Rashodi* – su troškovi sadržani u prodanim učincima (**nabavna vrijednost prodane trgovačke robe ili troškovi proizvodnje prodanih proizvoda i usluga**). Širi je od pojma trošak i obuhvaća svako trošenje novčanih i materijalnih vrijednosti koje su vezane za obavljanje gospodarskih djelatnosti.
- *Izdatak* – svako izdavanje materijala, proizvoda ili robe iz skladišta, kao i smanjenje novca u blagajni ili na računu u banci.

Vrste troškova

STVARNI

**Troškovi
prema
vremenu
nastanka**

PLANSKI

Proizvodni
troškovi

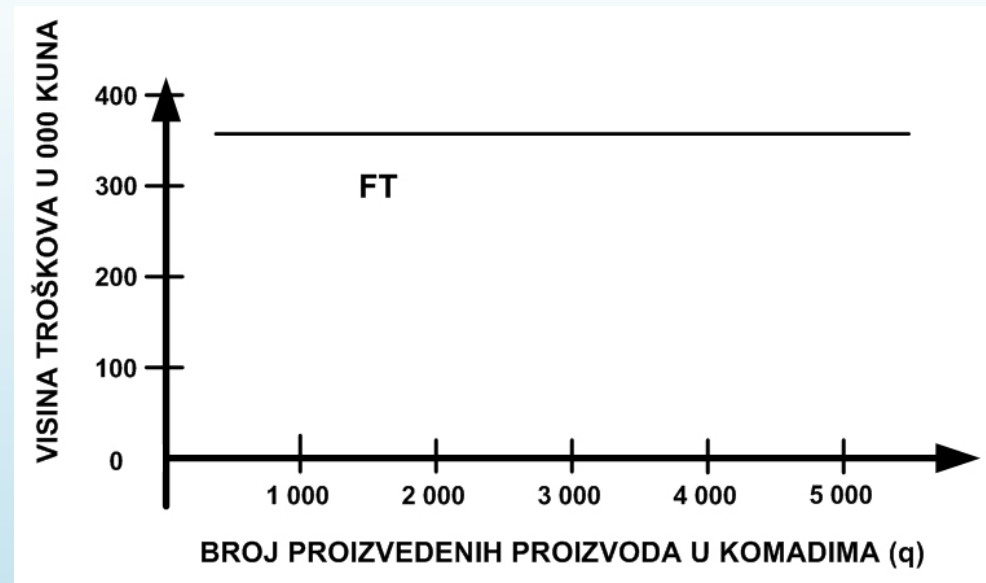
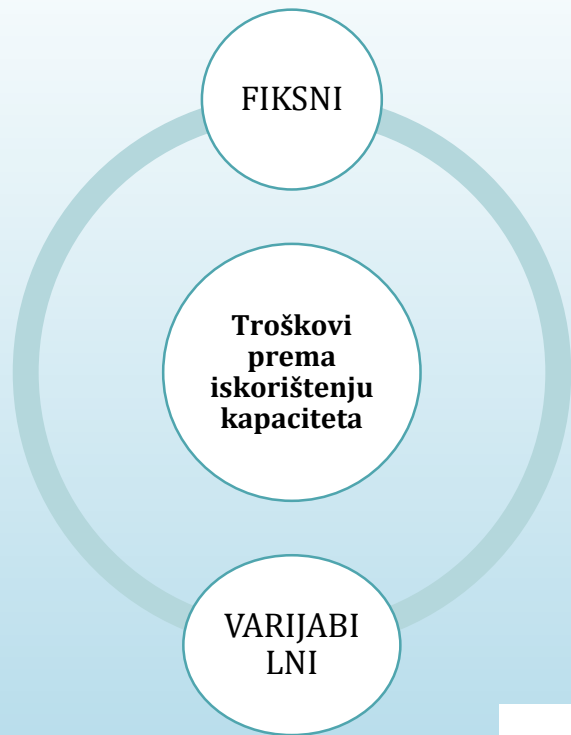
**Troškovi
prema
mjestu
nastanka**

Troškovi
administracije
uprave i
prodaje

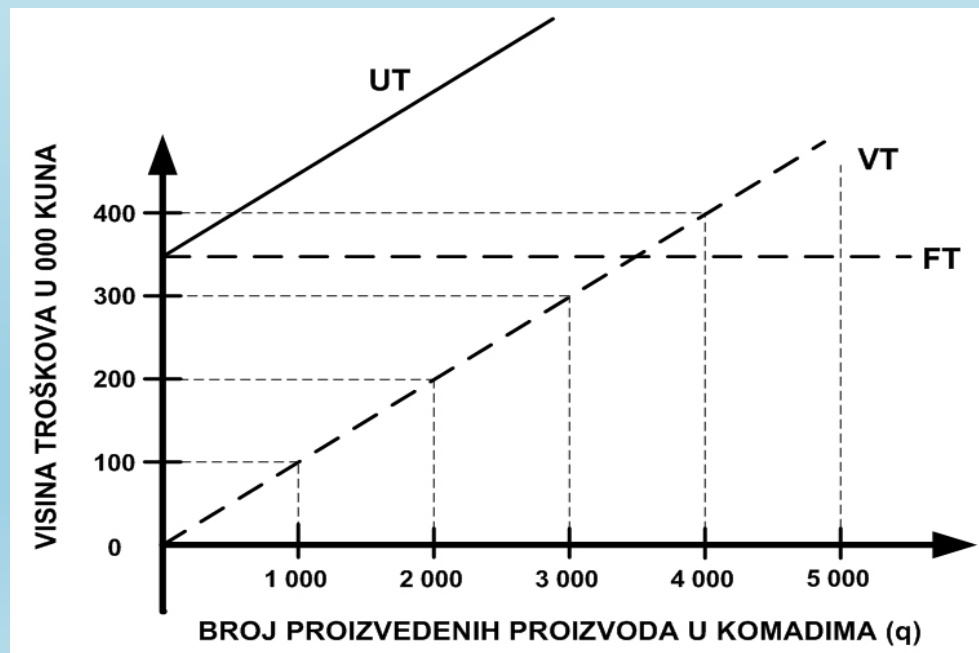
IZRAVNI ILI
DIREKTNI

**Troškovi po
načinu
uračunavanja u
cijenu
proizvoda**

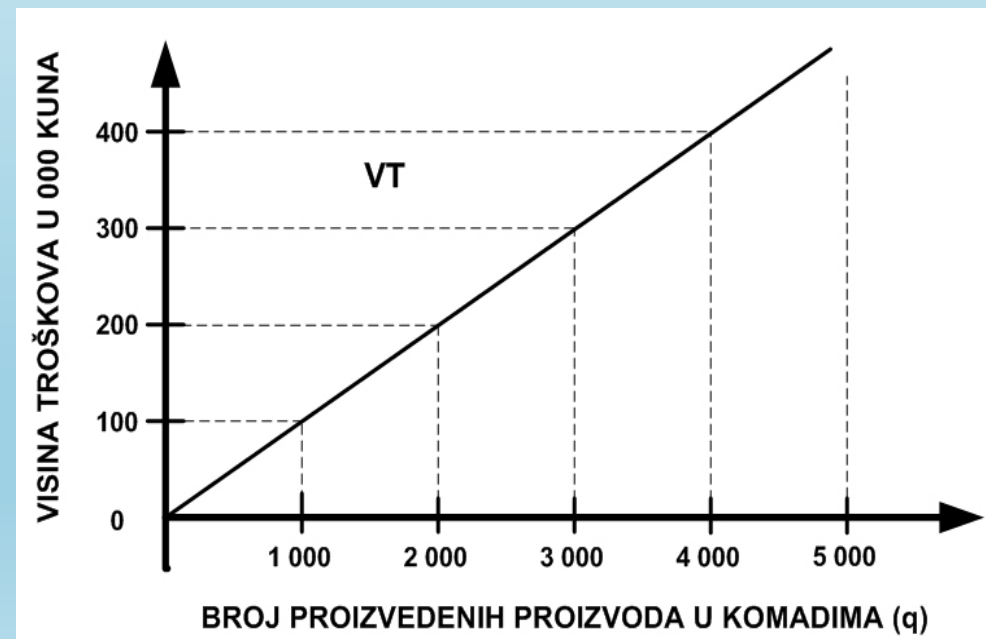
OPĆI,
NEIZRAVNI
ILI
REŽIJSKI

Slika 1. Fiksni troškovi u masi

Slika 3. Ukupni troškovi

Slika 2. Varijabilni troškovi u masi

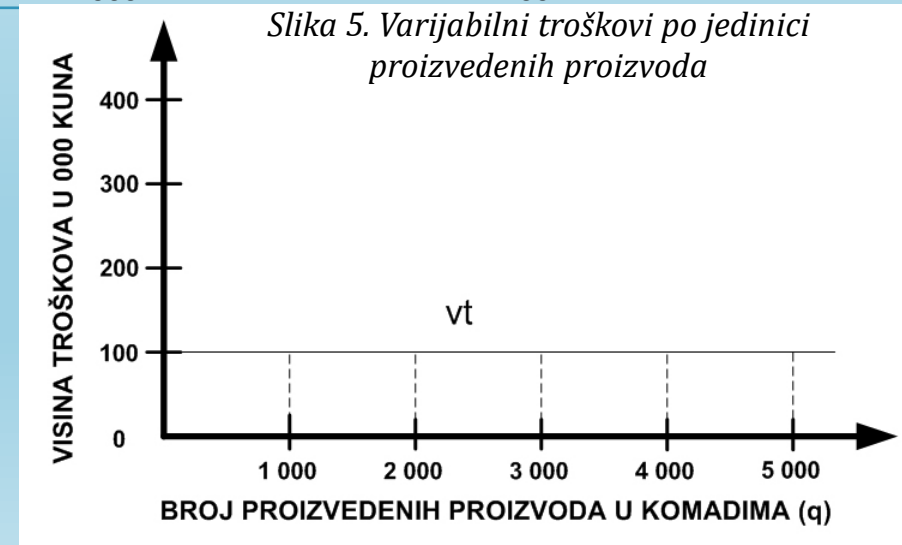
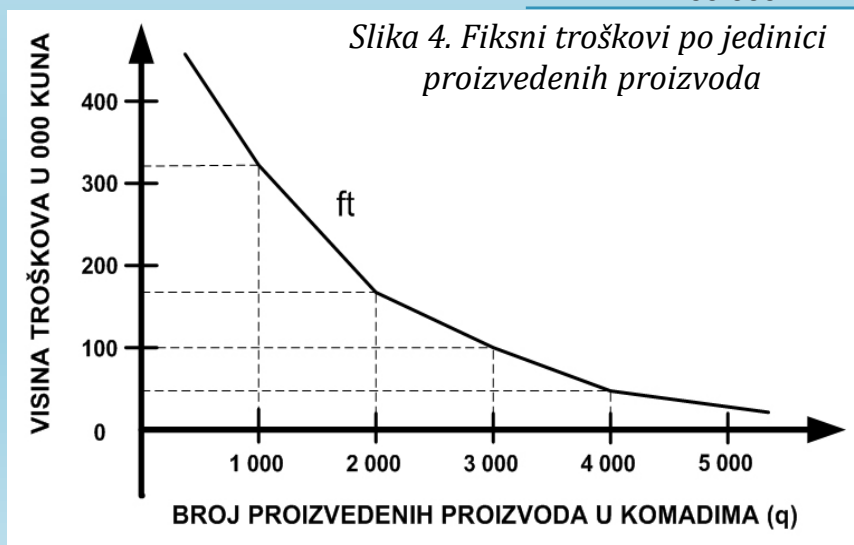

Tablica 1: Raspored ukupnih fiksnih troškova po broju proizvedenih komada proizvoda

Godišnji iznos fiksnih troškova (u kunama bez lipa)	Broj proizvedenih komada proizvoda	Visina fiksnih troškova po jednom proizvodu (u kunama)
350.000	0	350.000,00*
350.000	1000	350,00
350.000	2000	175,00
350.000	3000	116,67
350.000	4000	87,50

Tablica 2: Raspored ukupnih varijabilnih troškova po broju proizvedenih komad proizvoda

Godišnji iznos varijabilnih troškova (u kunama bez lipa)	Broj proizvedenih komada proizvoda	Visina varijabilnih troškova po jednom proizvodu (u kunama)
0	0	0
100.000	1000	100
200.000	2000	100
300.000	3000	100
400.000	4000	100

GRANIČNI TROŠAK

- je dodatni trošak proizvodnje 1 dodatne jedinice proizvoda
(npr. let avionom, električnu centralu)

Proizvodnja q	Ukupni trošak TC=(FC+VC)	Granični trošak MC
0	55	
1	85	30
2	110	25
3	130	20
4	160	30
5	210	50

Individualni i društveni troškovi proizvodnje

- **individualni troškovi** (fiksni i varijabilni) su oni koji padaju na teret privrednih subjekata

- dio troškova proizvodnje koje ne plaćaju proizvođači naziva se **društveni trošak** proizvodnje (npr. troškove saniranja onečišćenja prirodnog okoliša (liječenja stanovništva i povratka ekološke ravnoteže) plaća društvo (svi mi)

- prebacivanjem individualnih troškova na društvo zbiva se preraspodjela novca u korist subjekata koji su izbjegli plaćanje vlastitih troškova

- također, prikriva se negativan učinak korištenja prljavih tehnologija i izbjegava unapređenje privredne strukture

- **Prihod** je iznos (suma, svota) novca koju ind. proizvođač (npr. jedno poduzeće) dobiva prodajom svojih proizvoda tijekom dana, tjedna, mjeseca, tromjesečja, polugodišnje ili godišnje.
- **Godišnji ili ukupni prihod** je osobito važan pokazatelj uspješnosti poslovanja i iskazuje se u ***završnom računu***.
- Poduzeće uspješno posluje kada ostvaruje **prihode** kojima u cijelosti podmiruje svoje **rashode** (troškove proizvodnje + troškove poslovanja).
- Ukoliko se u poslovanju pojavi neki višak prihoda iznad rashoda, poduzeće ostvaruje **dobit ili profit**.
- Profit se pojavljuje i pod drugim nazivima kao što su: **ekstraprofit, ekstradohodak, izvanredna zarada, neto profit, čista dobit** itd.
- U suprotnom slučaju, kada su ukupni rashodi veći od ukupnih prihoda privredne organizacije posluju s **gubitkom**.

- **DOBIT (PROFIT) = UKUPNI PRIHOD minus UKUPNI TROŠAK**

- **Ukupni prihod** se povećava kada se:

- povećava opseg proizvodnje, ali pod uvjetom da se povećava prodaja na tržištu po konstantnim cijenama, te ne mijenja opseg proizvodnje niti količina prodanih proizvoda, već je porasla prosječna cijena po kojoj se proizvodi prodaju.

UKUPNI PRIHOD =

Q (količina prodanih proizvoda) **x** **P** (konstantna ili prosječna cijena po kojoj su prodani)

- Kako bi ostvarilo dobar rezultat poduzeće se mora pridržavati **osnovnih načela dobrog privređivanja**:

- **EKONOMIČNOST**

- odnos između vrijednosti proizvodnih učinaka i ukupnih rashoda proizvodnje
- ekonomičnost je tim veća što su **niži** prosječni troškovi isporuke jedinice proizvoda,
- ekonomičnost se povećava primjenom inovacija, tehnološkim usavršavanjima, uštedama, poboljšanjem organizacije rada itd.

- **PRODUKTIVNOST (PROIZVODNOST)**

- izdašnost ukupnog procesa proizvodnje ili pojedinog faktora (*inputa*) proizvodnje u odnosu na rezultat proizvodnje.

U ovom smislu govorimo o:

- i) produktivnosti rada,
- ii) produktivnosti kapitala,
- iii) produktivnosti zemlje i
- iv) ukupnoj produktivnosti.

- **RENTABILNOST**

- odnos između ostvarenog profita prema uloženim ili utrošenim sredstvima (tj. rashodima, troškovima)
- rentabilnost se najčešće izražava u obliku **postotka**.
- izračunava se tako da se dobitak (profit) pomnoži sa 100 i dobiveni rezultat podijeli s uloženim ili utrošenim sredstvima.
- što je postotak veći, to je poslovanje unosnije, uspješnije, odnosno **rentabilnije**.

ZADACI

1) Ako su fiksni troškovi 80 kn, a granični troškovi takvi kakvi su iskazani u tablici, tada na temelju danih podataka izračunajte FC, VC, TC, AFC, AVC i ATC

Q	MC	VC	FC	TC	AFC	AVC	ATC
0							
1	75	75					
2	65	140					
3	55	195					
4	65	260					
5	75	335					
6	85	420					
7	95	515					